

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 375/06-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti J. B., D., zastúpeného advokátom JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 267/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 267/2004 **p o r u š e n é n e b o l o .**

2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **u k l a d á** zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. B. v sume 5 788 Sk (slovom päťtisícšesťstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. M., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 375/06-15 zo 14. decembra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“) doručení ústavnému súdu 22. septembra 2006, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 267/2004, a zároveň vyhovel žiadosti sťažovateľa a ustanovil mu právneho zástupcu.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie právny zástupca sťažovateľa podaním doručeným ústavnému súdu 15. januára 2007 sťažnosť doplnil a uviedol:

„Z podania sťažovateľa z 19. 9. 2006 doručeného Ústavnému súdu SR dňa 22. 9. 2006, vyplýva, že návrh na náhradu škody za poškodenie zdravia bol podaný na Okresnom súde Bratislava I dňa 3. 8. 2004 pod sp. zn. 15 C 267/2004. Okresný súd Bratislava I nekoná, lebo nevytýčil ani jedno pojednávanie vo veci a teda do dnešného dňa vo veci nerozhodol.

Je zrejmé, že bolo porušené základne právo sťažovateľa na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prieťahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.(...)

Pokiaľ súd nebude pokladať vyššie uvedené skutočnosti o prieťahoch vo veci za dostačujúce, navrhujem, aby bolo vykonané dokazovanie spisom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 15C 267/2004, o ktorý si súd požiada.

Žiadam Ústavný súd SR, aby mi priznal primerané finančné zadosťučinenie podľa ust. § 127 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko ochrana práv nebola rýchla a účinná v súlade s ust. § 6 OSP. Pretrváva stav právnej neistoty už viac ako 2,5 roka spôsobený

prieťahmi v konaní.

V danom prípade bol súd viac ako 2 roky vo veci nečinný. Finančné zadostúčinenie žiadam od roku 2004 vo výške 30 000,- Sk, ktoré zodpovedá aj judikatúre Európskeho súdu.

Žiadam, aby Ústavný súd priznal odmenu právneho zastupovania JUDr. J. M., advokátovi podľa ust. § 11 ods. 2 vyhl. 655/02 Z. z., plus paušál.

Na základe ústavnej sťažnosti zo dňa 19. 9. 2006, prostredníctvom svojho advokáta upravujem petit sťažnosti takto:

Základné právo sťažovateľa J. B. na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prieťahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 15 C 267/2004 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd Bratislava I vo veci sp. zn. 15 C 267/2004 konal.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadostúčinenie vo výške 30 000,- Sk. “

Z obsahu doplnenia sťažnosti, vyjadrenia zákonného sudcu a zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 9/05 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 3. augusta 2004 sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu, vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 15 C 267/2004,
- uznesením z 18. októbra 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žaloby,
- 22. októbra 2004 požiadal sťažovateľ o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu,
- 4. novembra 2004 sťažovateľ doplnil žalobu a doručil listinné dôkazy,
- uznesením z 26. januára 2005 okresný súd ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu Mgr. M. Z.,
- 14. marca 2005 podal Mgr. Z. odvolanie proti uzneseniu z 26. januára 2005,
- 23. mája 2005 okresný súd uznesením ustanovil sťažovateľovi právnu zástupkyňu JUDr. L. R.,
- 23. augusta 2005 okresný súd uznesením uložil sťažovateľovi odstrániť nedostatky podania,
- 7. októbra 2005 sťažovateľ upravil žalobu,

- 9. novembra 2005 právna zástupkyňa požiadala o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov návrhu,

- 27. februára 2006 sťažovateľ požiadal o „*vylúčenie advokátky*“,

- 21. marca 2006 sťažovateľ opätovne požiadal o vylúčenie advokátky,

- 7. apríla 2006 sťažovateľ požiadal o odpustenie lehoty na plnenie uznesenia z 23. augusta 2005,

- 10. októbra 2006 okresný súd uznesením sp. zn. 15 C 267/04 rozhodol, že podanie sťažovateľa odmieta, pretože sťažovateľ napriek uzneseniu nedoplnil a neopravil neúplné podanie, a preto nemožno v konaní pokračovať [§ 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)].

Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2006.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania okresného súdu je rozhodovanie o žalobe s'ťažovateľa o náhradu škody za ujmu na zdraví. Žaloba však neobsahovala všetky náležitosti podľa § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 OSP. K rozhodovaniu o merite veci vôbec nedošlo, pretože s'ťažovateľ neodstránil nedostatky svojho návrhu. Zo strany ústavného súdu preto neprichádza do úvahy hodnotenie právnej a skutkovej zložitosti tejto veci.

2. Ústavný súd so zreteľom na druhé kritérium posudzoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní (správanie s'ťažovateľa ako účastníka súdneho konania). V danom prípade ide o sporové konanie, v ktorom je žalobca (v tomto prípade s'ťažovateľ) povinný nielen tvrdiť, ale aj preukazovať splnenie všetkých hmotnoprávných a procesných predpokladov opodstatnenosti jeho nárokov (§ 6, § 79 a § 120 ods. 1 OSP). V takomto

druhu civilného procesu je žalobca povinný splniť aj ostatné zákonom ustanovené predpoklady na prístup k súdnej ochrane, ku ktorým patrí splnenie všetkých predpokladov prípustnosti žaloby vrátane zaplatenia súdneho poplatku (m. m. IV. ÚS 161/04). Ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľa (§ 101 ods. 1 OSP) najmä vzhľadom na podanie nekvalifikovanej žaloby okresnému súdu, ktorú bolo nevyhnuté dopĺňovať, nezaplatenie súdneho poplatku, ako aj ďalšie procesné úkony sťažovateľa (nespolupracoval s ustanovenou právnou zástupkyňou) možno pripísať na jeho vrub pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01).

Ústavný súd zistil, že okresný súd v priebehu troch mesiacov od podania žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov (22. októbra 2004) ustanovil sťažovateľovi prvého právneho zástupcu (26. januára 2005). Skutočnosť, že ustanovený advokát neskôr uznesenie o jeho ustanovení napadol odvolaním, nemožno pričítať na ľarchu okresnému súdu. V krátkom časovom slede okresný súd ustanovil sťažovateľovi novú právnú zástupkyňu, ktorá sa ujala zastupovania, avšak 12. februára 2006 požiadal o „*vyľúčenie advokátky*“. Keďže podanie podľa požiadaviek okresného súdu v uznesení

z 23. augusta 2005 nebolo sťažovateľom doplnené, 10. októbra 2006 okresný súd podanie sťažovateľa z 3. augusta 2004 odmietol.

O prieťahoch v konaní by bolo možné uvažovať v období od 3. augusta 2004 (podanie žaloby) do 18. októbra 2004 (výzva okresného súdu na odstránenie nedostatkov návrhu), v kontexte s celým ďalším konaním však ústavný súd konštatuje, že táto nečinnosť okresného súdu nenadobudla intenzitu zbytočných prieťahov, a teda ani porušenie základného práva sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 267/2004 nedošlo k zbytočným prieťahom, a tým ani k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

V zmysle ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Priznanie finančného zadosťučinenia je však podmienené vyslovením porušenia základného práva sťažovateľa. Pretože v tomto prípade ústavný súd rozhodol, že označené právo porušené nebolo, uvedeným návrhom sťažovateľa sa nemohol zaoberať.

Ústavný súd ďalej uvádza, že v konaní pred ústavným súdom platí podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde zásada, že účastník konania uhrádza trovy konania zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, však ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom, pretože právny zástupca sťažovateľa bol ustanovený ústavným súdom na základe uznesenia sp. zn. I. ÚS 375/06 zo 14. decembra 2006.

Ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov ustanoveného právneho zástupcu. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 2 730 Sk, t. j. spolu 5 460 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2 x 164 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 5 788 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je Kancelária ústavného súdu povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2008